

κύκλος

κύκλος, ο, ουσ. [<αρχ. κύκλος], ο κύκλος. **1.** ομάδα ατόμων με συχνές επαφές, γιατί συνδέονται φιλικά ή γιατί έχουν κοινά ενδιαφέροντα ή επιδιώξεις: «αθλητικοί κύκλοι || καλλιτεχνικοί κύκλοι || πολιτικοί κύκλοι || οι κύκλοι του χρηματιστηρίου». **2.** η παρέα: «ο κύκλος μου αποτελείται από λαϊκά παιδιά». **3.** στον πλ. **οι κύκλοι**, μελανά σημάδια κάτω από τα μάτια, που σχηματίζονται συνήθως από κούραση, ξενύχτι ή μεθύσι: «όλη τη νύχτα μπεκρόπινε και το πρωί που ξύπνησε είχε μαύρους κύκλους γύρω απ' τα μάτια του». Υποκορ. **κυκλάκι, το** (βλ. λ.). (Ακολουθούν 14 φρ.)·

- *βάζω στον κύκλο μου (κάποιον)*, *βάζω στην παρέα μου κάποιον*, *τον κάνω μέλος της*: «επειδή ήταν καλό παιδί, τον έβαλα στον κύκλο μου»·

- *έκανε τον κύκλο του*, βλ. συνηθέστ. *έκλεισε τον κύκλο του*·

- *έκλεισε τον κύκλο του*, (για πρόσωπα ή μηχανήματα) πραγματοποίησε στο έπακρο το σκοπό της ύπαρξής του ή της κατασκευής του και αποσύρθηκε ή αχρηστεύτηκε: «ως γιατρός έκλεισε τον κύκλο του στα εξήντα πέντε του χρόνια με επιτυχία και βγήκε στη σύνταξη || έχω το ίδιο αυτοκίνητο επί είκοσι χρόνια κι επειδή έκλεισε τον κύκλο του θα το πάω για απόσυρση»·

- *έχει μεγάλο κύκλο*, συναναστρέφεται συστηματικά με πολλά και σημαντικά πρόσωπα διάφορων τάξεων και ειδικοτήτων: «ο μόνος που μπορεί να σε βοηθήσει είναι ο τάδε, γιατί έχει μεγάλο κύκλο». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το *γνωριμιών*·

- *έχει καλό κύκλο*, συναναστρέφεται συστηματικά με σημαντικά, με αξιόλογα πρόσωπα: «επιδιώκω να κάνω παρέα με τον τάδε, γιατί έχει καλό κύκλο». Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το *γνωριμιών*·

- *κάνω κύκλο ή κάνω τον κύκλο*, κινούμαι κυκλικά, κάνω κυκλική διαδρομή γύρω από ένα σημείο για να φτάσω τελικά μέχρις αυτό, κάνοντας μεγαλύτερη διαδρομή από την κανονική: «επειδή, καθώς ερχόμουν, έπεσα πάνω σε μια φοιτητική διαδήλωση, έκανα τον κύκλο όλης της περιοχής για να 'ρθω στο σπίτι σου»·

- *κάνω κύκλους*, πραγματοποιώ συνεχώς κυκλικές διαδρομές γύρω από ένα σημείο ή γύρω από κάτι, κινούμαι συνεχώς κυκλικά γύρω από ένα σημείο ή γύρω από κάτι: «μια ώρα κάνω κύκλους ολόκληρο το τετράγωνο για να βρω θέση να παρκάρω τ' αυτοκίνητό μου». (Λαϊκό τραγούδι: *φτάνει φτάνει φτάνει, η ζωή μου κύκλους κάνει*)·

- *κλειστός κύκλος*, μικρή ομάδα ατόμων ή παρέα με κοινά ενδιαφέροντα ή επιδιώξεις που δύσκολα δέχεται κάποιον νέο μέλος: «επικρατεί λανθασμένα η γνώμη πως οι συγγραφείς αποτελούν κλειστό κύκλο»·

- *κύκλος αίματος*, διαδοχικές αιματηρές ενέργειες δυο ατόμων ή δυο ομάδων, που έχουν σχέση με την αρχική αιτία: «η μια βεντέτα απαντιέται με άλλη βεντέτα και ο κύκλος αίματος δε λέει να κλείσει»·

- *μη μου τους κύκλους τάραιτε!* **α.** έκφραση με την οποία αντιδρά κάποιος, όταν τον ενοχλούμε σε στιγμή που βρίσκεται πολύ απασχολημένος με κάποιο θέμα ή κάποια εργασία. Η φρ. αποδίδεται στον Αρχιμήδη, λίγο πριν πέσει νεκρός από το σπαθί του Ρωμαίου στρατιώτη, που εισέβαλε στην έπαυλή του μετά την άλωση των Συρακουσών. **β.** (ειρωνικά) έκφραση με την οποία αντιδρά κάποιος, όταν τον ενοχλούμε σε στιγμή που βρίσκεται σε απόλυτη ηρεμία. Σε αυτή τη δεύτερη περίπτωση της φρ. προτάσσεται το *α*·

- *ο κύκλος των χαμένων ευκαιριών*, βλ. λ. [ευκαιρία](#)·

- *σε στενό οικογενειακό κύκλο*, μόνο οι στενοί συγγενείς: «ο γάμος έγινε σε στενό οικογενειακό κύκλο || η κηδεία έγινε σε στενό οικογενειακό κύκλο»·

- *τον έφαγε ο κύκλος του*, τον κατέστρεψε η παρέα του, αυτοί με τους οποίους συναναστρεφόταν: «αυτός ήταν πολύ καλό παιδί, αλλά τον έφαγε ο κύκλος του που δεν ήταν της προκοπής»·

- φαύλος κύκλος, αδιέξοδη κατάσταση που επαναλαμβάνεται χωρίς να μπορεί να βρεθεί λύση: «στις δημόσιες υπηρεσίες επικρατεί φαύλος κύκλος, γιατί ο ένας υπάλληλος σε στέλνει στον άλλον κι αυτός με τη σειρά του σε ξαποστέλνει σ' έναν άλλον, με αποτέλεσμα να μην μπορείς να τελειώσεις τη δουλειά σου».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας